A. T. S.

DISSERTATIO PHILOSOPHICA DE MAGIA

QVAM

Permissu Ampliss. ordinis Philosophici in Regiâ ac florentissima Upsaliensi Academiâ

SUB MODERAMINE

Celeberrimi Viri

DN. CLAUDII ARRHENII

Hist. Prof. Publici & Ordinarii, nec non Regii Historiographi.

Ad experiendas ingenii vires examinandam proponit

Sæ. Ræ. Mtis. Stipend.

ANDREAS TORSELIUS

SUDERM.

In audit. Gust. majore die Anni Dionysiani 1679. *3 Junii*

HOLMIÆ.

Excudit NICOLAUS WANKIF

S. Reg. Maj. Typogr.

C

10.

A. 5070

S.æ R.æ M.tis
REGNIQVE SVECIÆ SENATORI
LIVONICI EXERCITUS SUPREMO DUCI
GENERALI GUBERNATORI LIVONIÆ ET RIGÆ
UT ET
JUDICI PROVINCIALI VERMELANDIÆ
ILLUSTRISSIMO EXCELLENTISSIMOQVE DOMINO, DOMINO

Christer Horn/

LIBERO BARONI
DE
Åminne/
DOMINO
DE
Wiskhuus/ Gammalboo/ Orrklina/ Lisiö/
Wijk & Giörelsdaal.

PATRONO SUO MAGNO.

Excellentissime Domine, Mecænas ac Patrone Gratiosissime!

Diu dubitaveram, num has studiorum meorum primitias Illustrissimo Excellentiæ Tuæ nomini inscriberem. Varia quippe augusti muneris tui negotia, quibus Patriæ nostræ causa totus es districtus, nihil ferè temporis ad inspiciendos hujusmodi conatus prorsus exiles tibi, Excellentissime Domine, reliqui faciunt. Præsertim verò tua ingenii vis, quæ nihil nisi quod comtè ornateque scriptum est amat, non admittere videbatur, ut Illustrissimum T.ª Excell.tiæ nomen huic impolito Scripto præfigerem. Attamen incomparabilis T.ª Excell.tiæ benignitas in Parentes meos affatim declarata, ut & singularis in omneis Musarum

Sectatores favor unicè impulerunt, ut intrepidus hunc quatencunque ingenii juvenilis fœtum, summâ tamen quâ par est animi submissione, ad pedes tuos deponere auderem. Ut igitur Tua Illustrissima Excellentia hoc tenue exiguumque diligentiæ juvenilis specimen, tanquam debitæ gratitudinis devotique officii tesseram benigno placidoque vultu aspiciat, & favoris radios in me quoque derivet, submisse oro. Numen illud Omnipotens te, Excellentissime Domine, non modo incolumitate vitaque Nestoreâ beet, sed & virtutibus Heroë dignis Generosissimum tuum pectus ornet, in sui nominis gloriam, Patriæ nostræ fulcimentum, tuæque splendidissimæ familiæ commodum ac decus perenne, quod ex animo vovet

Illustrissimæ Tuæ Excell.tiæ

Observantissimus Clients

A. Torselius

CAPUT PRIMUM.

Origo vocis Magiæ. Æquivocatio. Synonymia. Divisio & Definitio Magiæ.

§. I.

EX quo tempore Persæ suos Sapientes Magos vocarunt, Magia pro illorum Sapientum Scientia & Disciplina usurpari cæpit; & quum sic vocabulum Magiæ originem ducat a Magis, ideo me non temerè facturum existimo, si vocem Magi, quo ad natales suos paucis considerem, ut sic res, de qua hic agere constitui, facilius omnibus innotescat. Quippe *Origo vocis*, ut loquitur Becman in opere suo de Origine latinæ linguæ, *est index naturæ, h. e. proprietatis & finis, ad quem res ordinata est. Et nulla est Disciplina, quæ non ad expediendas dubitationes aliquando ab Etymologiâ consilium petat & opem.* Pag. 113.

§. II. Magi vocem deducunt Vossius & Becmannus ab Ebræo מַגִּים Mahgim, quod Sapientes, Meditabundos, in rerum cognitione occupatos denotat, à radice הָגָה hagah, quod est animo volvere seu meditari. Nam Magi apud priscos Persas Sapientes fuere Viri, qui Philosophiæ studiis & mysteriis divinis toti incumbebant. Alii originem Magi quærunt a vocabulo מָעוֹז quod est robur siquidem Magus alios omneis doctrina, virtute & dignitate superarit. Nec desunt, qui Magum a Græca voce μέγας oriri putent, quum magna virtute, auctoritate & dignitate aliis præstiterit. Ita Simonem Magum variarum hæresium, parentem se μέγαν appellasse ex Actorum cap. 8. v. 9. colligitur: sed hæc verius loquendo allusio ad rem est, quam genuina vocabuli originatio. Prima proinde deri-

vatio vocis Magi ab Ebræo מַגִּים haud dubiè doctis arridebit præ reliquis, siquidem appositissima esse deprehenditur.

§. III. Non uno eodemque modo vocabulum Magiæ apud scriptores usurpatum legitur. Quippe quidam per hanc vocem intelligunt **Naturalem** illam Magiam, quæ nihil aliud est, quam accuratior in hac mortalitate rerum divinarum & humanarum notitia. Hanc Magiam, sive exquisitiorem rerum divinarum & humanarum cognitionem, puta qualem Homo post lapsum consequi potest, bona ex parte habebant Veteres Philosophi, Pythagoras, Socrates, Plato, Empedocles, septem Sapientes Græciæ, aliique plurimi, quam sibi indefatigabili studio, multis peregrinationibus, ac experientia longa, quæ rerum Magistra ab erudito orbe dicitur, compararunt. Persarum quoque Magi hac excelluerunt, qui Sapientiæ studiis, & rerum divinarum ac humanarum notitia cæteris Persis ornamento erant, ut apud Gallos Druidæ, Bardi & Semnothei, apud Indos Gymnosophistæ & Brachmanæ, apud Ægyptios Sacerdotes, apud Italos Hetrusci Haruspices, apud Siculos Galeotæ, apud Babylonios & Assyrios Chaldæi, apud Cabalistas Prophetæ, apud Latinos Sapientes. Hi Persarum Magi, teste Brissonio in egregio tractatu de Regio Persarum Principatu, sua disciplina Persarum Reges, antequam ad fastigium Regium ascendere possent, imbuebant: Regibus postmodum a consiliis fuere, quorum nutu ac svasu non tantum privatas suas, verum etiam publicas res gerere debebant: publica ac privata Sacra administrabant: de prodigiis ac ostentis a plebe consulebantur; futura prædixere; illorum consiliis & vaticiniis cuncta negotia gerebantur, & proinde in auctoritate & honore apud Persas fuisse, rectissime statuunt Scriptores. Imo hac Magia ornatos fuisse Mosen, Josephum, Salomonem & tres Magos, qui ex Oriente ductu stellæ mirabilis, Christum recens natum, adorandi suaque dona ei offerendi causa advenerant, Auctores, quorum scripta vidi, asserere non dubitant.

§. IV. Alii denique Scriptores Magiæ vocem ad **Dæmoniacam artem** restringunt, quæ auxilio Dæmonis a Superstitiosis Hominibus perfici creditur. Hac Magia (cujus ars Christianis invisa est, sed non statim nomen eliminandum) instructi fuere forsan

Abbas Magus videns, promittit Cæsari, se ut medium prædicturum defunctum, si ejus Majestati ita placeret, ut ejus consuetudine frueretur. Annuit Imperator, itur in conclave quoddam remotius, adjuncto tertio. Magus, ne quis verbum præsente spectro proferret interdicit. Ingreditur spectrum pedetentim, Imperator miratus omnium membrorum convenientiam, recordatur verrucæ in cervice conjugis, sed & ea quoq; observanti apparuit. Horruit tandem Imperator, & spectrum removeri nutu Magο mandat, & cum indignatione ait: Monache, talibus in posterum abstinere jubeo, addens etiam quam difficulter linguam cohibuerit & vocem compresserit, quæ si erupisset, de vita tanti Imperatoris actum fuisset. Idem hic Trithemius, Maximiliano prædicto Alexandrum M. & Julium Cæsarem evocatos ostendit, ut Imperator eorum staturam, usitatas vestes, arma & lineamenta oris cognosceret. Hæc autem Magiæ species, præter id quod omnes pii eam detestantur, non absq; summo periculo peragi creditur. Quippe Dæmon in assumta mortui forma surgens (defuncti enim a Magis excitari nequeunt, ut infra dicetur) haud raro Magum vel Incantatricem statim ex hac vita subducit, ut vestigia ejus amplius non exstent. Accedit & hoc, quod is, qui ex nimia anxietate noscere avet res occultas aut futuras, vel videre solum staturam mortuorum, sana ratione privetur.

§. IV. Quum metuerent homines intempesta nocte adire sepulchra, & facere ut manes seu umbræ defunctorum surgerent, ex quibus occultas aut futuras res rescisceret, ideo Dæmon, qui nihil inexpertum omittit, quod ad propagandum Regnum suum conducit, aliam fraudem excogitare promtus fuit: introduxit enim θεομανίαν, qua vaticinantes furore correpti, Diaboli (quem Deum multi olim putarunt) inspiratione, futura prædixere. Quidam putant hac Magiæ specie olim inclaruisse Sibyllas Prophetissas, quæ multa vaticinia etiam de Christi adventu, nativitate & persona, de Deo Unitrino & similibus fidei Christianæ capitibus edidisse, vulgo credebantur. Quin & libros octo conscripsisse putantur etiamnum superstites, quos supposititios esse rectè judicat magnus ille Casaubonus atque alii Eruditi. Sibyllis hisce non incommodè accenseri dixeris Pythias virgines, quæ fuerunt Sacerdotes Apollinis, præfectæ Oraculo ejus Delphis quondam celebratissimo. Quippe sicut Dæmon Sibyllas aliosq; vaticinantes homines in furorem agebat, antequam vaticinarentur, sic etiam has Phœbades occupavit: nam quando in specu Apollinis

recipiendis

recitandis carminibus vacabant, atque in eadem ſpecu ſomnum capiebant, Diabolus corpus illarum ingreſſus eò ipſas adegit, ut de rebus quæſitis ſequenti luce darent reſponſa, quæ plerumque amphibola fuere. Vid. Del-rio Diſq. Mag. lib. 4. cap. 2. Q. 3. Sect. 2. Godelm. de Mag. lib. 1. cap. 4.

§. V. **Criſtallomantia** eſt Ars Dæmoniaca, qua Magi in criſtallis a Diabolo obſeſſis quæſitas res per figuras & imagines repræſentatas cernunt. De hac ita Del-rio diſq. Mag. lib. 4. cap. 2. pag. 603. *Quendam Norimbergæ Anno 1530. ferunt in criſtallo vidiſſe theſauros a Dæmone oſtentatos; quos cum poſtea quodam ante urbem loco effoſſo quæreret, adhibito familiari uno ſpectatore, & jam in ſpecu arcam vidiſſent, atque ad eam cubantem nigrum canem, Magus ſpecum ingreditur arcam aperturus, canemque abacturus, ſed Cerberi offam ſecum non attulerat. Itaque ille culmen ſpeluncæ quaſſavit, & miſerum ruina obruit, qua & ſpecus terra oppleta fuit.* Hoc diabolicæ artis fuit præmium, quod miſerum ac avidum illum hominem manſit.

§. VI. Criſtallomantiæ non uſque adeo diſſimilis eſt **Catoptromantia**, quæ in ſpeculis expolitis quæſitarum rerum ſpecies per Dæmonem oſtenſas Mago ſiſtit.

§. VII. **Dactylomantia**, eſt quæ ex annulis juxta certas Cœli poſituras factis, & ab Archimago obſeſſis, arcana cognoſcere docet. Gygem ferunt habuiſſe talem annulum, per quem cognoſcere potuit, Regnum Candaulis ad ſe tranſiturum, modo ipſum ad mandatum conjugis ejus prius obtruncaſſet. Quomodo Gyges hunc accepit annulum vid. Plato lib. 2. de Republ.

§. VIII. **Gaſtromantiam** quod attinet, ſicco pede præterire non libuit, quam ſi Godelmanno credimus, hoc pacto veteres, quibus in uſu fuit, peregiſſe putabantur. Verba Godelmanni lib. 1. cap. 5. hæc ſunt. *Statuebantur vaſa vitrea rotunda aquis conferta limpidiſſimis, & circumcollocabantur accenſi cerei, cumq; evocatio Dæmonis occulto murmure abſoluta, & quæſtio recitata eſſet, adhibebatur puer impollutus, aut mulier prægnans, quæ vitra accuratè diligenterque intueretur ac circumſpiceret, roganſq; impetraret reſponſa: ea tandem imaginibus, quæ per terſam politamque ſpeculorum ſuperficem, ex aquis, quadam διαχλάσει refulgebant, Diabolus exprimebat.* Sed alii aliter hanc ſpeciem deſcribunt.

§. IX. Leca-

§. IX. **Lecanomantia** priori ſpeciei valdè affinis hoc pacto expediebatur: Superſtitioſi homines in pelvim aqua repletam injiciebant aureas vel argenteas laminas, vel etiam lapillos pretioſos, certis ſignatos notis ſeu figuris: & prolatis ſolitis verbis, per quæ Diabolus accerſebatur, propoſuerunt quæſtionem: tum primum quidem ſonum exilem abſque ulla voce percipere potuerunt (hoc fuit enim ſignum Diaboli ingredientis in aquam) dein vocem tenuem audiebant, qua voce ad interrogata reſpondit Dæmon. Hanc Magiæ ſpeciem Chaldæis, Ægyptiis & Aſſyriis in deliciis fuiſſe auctor eſt Godelm. de Mag. lib. 1. cap. 5. pag. 45.

§. X. Succedit jam **Hydromantia**, quæ præcipuè hoc modo peragi cenſebatur. Cyatho aqua referto annulum filo illigatum ex digito in aquam projiciebant, & ſic pronunciatis certis verbis quæſitæ rei declarationem vel confirmationem poſtularunt: ſi verum fuit quod proponebatur, ſtatim annulus ſua ſponte conſtitutis ictibus ſcyphum percuſſit. Ad eundem modum quidam in patria noſtra ſuperſtitioſi homines, in commiſſi furti detectionem, hanc adhibent ſuperſtitionem. Aqua implere ſolent ingens vas, quod diligenter inſpicere tenetur Magus: ſi jam quocunque nominato ſpecies ejus in aquis a Dæmone oſtenditur, tum illum furti reum peragunt. Verum enim verò ſæpe tales ſuperſtitioſi homines furti notam etiam a culpa vacuis inurunt; quippe cum Diabolus ipſe verum ignorat, haud difficulter eos decipit: & ſi vel maximè verum ſciret, tamen ſæpe numero ingentem capit voluptatem, ubi homines innoxios exitio devovent Magi. Hiſtoriolam a Godelmanno de Mag. lib. 1. cap. 5. de quodam innocente ſuſpenſo traditam adſcribere placuit. *Novi quendam*, inquit, *cum ab Ariolo indicatus, quaſi gemmam pretioſam in ædibus cujusdam fuiſſet furatus, ſuſpenſus fuit: & poſt dies non ita multos, gemmam amiſſam ancillæ in cubiculo invenerunt.*

§. XI. Exponenda jam venit **Coſcinomantia** quæ a veteribus ſic uſurpata legitur. Forfici imponebatur cribrum, & dein forficem duobus tantum digitis contrectarunt & elevarunt, & prolatis certis verbis recenſebant nomina furti aut alterius occulti facinoris ſuſpectorum: illum verò furti aut alterius ſceleris reum arguunt, ſi cribrum enumerato eo vel convertitur, vel ad minimum

movetur. Recentiores eundem ferè ritum in hoc divinandi modo obſervant, niſi quod in cribrum quoque imponant pectinem, librum Pſalmorum & annulum argenteum. Fraudem autem ſæpiſſime ſubeſſe huic divinandi ſpeciei deprehendi facile poteſt, ſiquidem is qui binis digitis tenet forficem, pro lubitu ſuo cribrum ad ſe movendum compellere poteſt. Similis Coſcinomantiæ eſt **Axinomantia** quam ita perficiunt. Rotundo palo infigunt ſecurim, & dein ordine recenſent nomina eorum, quos furti vel alterius mali facinoris ſuſpectos habent: & quocunque appellato ſecuris movetur eum criminis reum eſſe, pro certo credunt.

§. XII. **Pyromantia**, quæ aliis πυρομαντείας nomine venit, breviter etiam delineanda erit, quam binis modis Antiquiores adminiſtraſſe teſtis eſt Del-rio, cujus verba ſubſcribere integrum mihi eſſe judico. *Aliquando tædæ pice illitæ accendebantur & certis characteribus ſignabantur, & ſi flamma tædarum in unum coibat, proſperum, ſi lambens & diviſa comparebat, infelicem, ſi tricuſpis aſſurgebat, glorioſum eventum, ſi variè diſperſa, in agro mortem, in ſano morbum, ſi crepitans, infortunium, ſi ſubito exſtincta, ingens periculum ominabantur.* Hic unus fuit modus, ſequitur jam alter. *Aliquando hoſtiam in ignem conjiciebant, & duntaxat conſiderabatur flamma ignis victimarii, utrum in unam coiret pyramidem, quod proſperum; an verò divideretur, quod adverſum: quis ignis color, ſplendor, aſcenſus, ſtrepitus: an cito victimam comprehenderet, an exſtingveretur, & ſimilia.* Diſq. Mag. lib. 4. cap. 2. pag. 609. Huc non incommodè referas Capnomantiam, quæ fit ex fumo aræ: ex cujus fumi motu futura cognoſcere credebantur Magi. De hac Capnomantia videatur Del-rio diſq. Mag. lib. 4. cap. 2. pag. 610.

§. XIII. Non præter rem eſſe exiſtimo, ſi quarundam paſſim muliercularum errorem prorſus craſſum ac deteſtabilem detego. Quippe ægrotante quopiam, liquefacere ſolent plumbū, quod poſtquam liquefactum eſt, in frigidam aquam confeſtim conjiciunt: ſi jam ex hoc plumbo in aquam miſſo repræſentatur ſpecies mortui cadaveris, ſperant morbo detentum non multo poſt imponere clauſulam vitæ: ſi autem ex hoc plumbo formatur vivi alicujus animalis effigies, ægrotum priſtinam recuperare ſalutem certo certius ſibi perſvadent. Hæc plumbi liquefactio ſapit commercium, ſi non

expreſſum

expreſſum tamen tacitum, cum Diabolo, licet ii, qui ad vulgi opinionem abeunt, dicant eſſe laborioſam quandam humanam induſtriam.

§. XIV. Tranſitum jam facio ad **Ornitomantiam** (hæc Augurium aliis dicitur) veteribus & præſertim antiquis Romanis receptam, quam hoc pacto abſolvebant. Ex volatu Alitum, majotum avium puta Aquilarum, corvorum vel ſimilium, rerum inchoandarum ſucceſſum proſperum aut infelicem prædixere Augures. Sic quum Alexander M. occupatus in obſidione urbis Gazæ ſacra faceret, prætervolavit corvus, ex cujus ungvibus gleba dimiſſa Regis capiti incidit, & ſic reſoluta eſt, quam rem Ariſtander dixit urbis quidem excidium portendere, cœterum periculum fore, ne Rex ea die vulnus acciperet, ut tradit Curtius lib. 4. cap. 6. Videatur de Remi & Romuli augurio Livius lib. 1. cap. 6. Conf. Curt. lib. 4 cap. 7. n. 15. & lib. 4. cap. 15. n. 26. Præterea ex cantu vel garritu Oſcinum, puta Noctuarum, Bubonum vel cornicum Romani aliique ſuperſtitioſi populi augurabantur. Sic ubi quiſpiam audit Noctuam edere clamores intempeſta nocte, oppidò vicini cujuſdam mortem præſagit. Similiter audientes gallinarum cantus nocturnos, aliquid diri imminere aſſerere nulli dubitant. Quin & ex paſtu pullorum auſpicia ſumebantur. Habebant enim Augures caveis incluſos binos vel trinos pullos, quibus è caveis demiſſis, dum auſpicium rei gerendæ captare vellent, cibum peculiarem objecere: ſi pulli cibum edere nollent, res ſiniſtrè cedere credebatur, ſi verò avidè cibum devorarent, ut cibi offa terram peteret (unde ſoliſtimum tripudium dicitur) auſpicium bonum cenſebatur. Vide Curt. lib. 4. cap. 8. n. 6. De hoc Augurio ita Cicero lib. 9. Epiſt. 28. ad Famil. *Non igitur ex alitis involatu, nec è cantu ſiniſtro Oſcinis, ut in noſtra diſciplina eſt, nec è tripudiis ſoliſtimis aut ſoniviis tibi auguror, &c.* Huc referas auſpicia ſumta ex quadrupedibus, ut ex Equorum hinnitu, de quo Tacitus lib. de moribus Germanorum. Juſtinus lib. 1. cap. 10.

§. XV. **Haruſpicinam** multis quoque populis in deliciis fuiſſe, Eruditi, qui ſacra ſapientiæ ſuæ non ſemper recondunt, affatim monſtrant. Quippe ubi potentes Heroës, in quorum gratiam Haruſpicina primariò inſtitui ſolet, de rebus futuris, & non-

nunquam de bellis ſuſcipiendis aut omittendis quid ſcire avent, haruſpicibus ſuis imperant, ut lecta animalia, ex quorum extis futura nunciabunt, mactent. Sic Magnus ille Alexander, ut latentium rerum eventus perſpectos ſibi faceret, juſſit Ariſtandrum pecudes cædere, ex quarum extis & fibris rerum exitum declararet. Verba Curtii lib. 7. cap. 7. hæc ſunt. *Itaque qui* (Alexander) *poſt Darium victum hariolos & Vates conſulere deſierat, rurſus ad ſuperſtitionem humanarum Mentium ludibria revolutus, Ariſtandrum, cui credulitatem ſuam addixerat, explorare eventum rerum ſacrificiis juſſit. Mos erat haruſpicibus exta ſine Rege ſpectare, & quæ portenderentur, referre.*

§. XVI. Non planè prætereundum eſt, quomodo Archimagus per ſortes ad ſui cultum homines trahat: perſvadet enim illis poſſe futura ope ſortium prædici. Sortium autem genera tria eſſe, utpote **divinum, politicum & divinatorium** monumenta Scriptorum oſtendunt. Duo priora ſobriè adhibita licita ſunt, poſterius verò, ſiquidem diabolicum redolet artificium, prorſus abominandum & propterea illicitum cenſetur. Hoc ultimum ſortiendi genus, Aſtragalomantiam, Stichiomantiam & Chiromantiam ſuperſtitioſam ſub ſe complectitur. *Aſtragalomantia* teſte Godelmanno de Mag. lib. 1. cap. 9. *fit per talorum jactus, & ex numero oblato ſumitur, cum de re numerata, velut de numero Maritorum, uxorum, liberorum, villarum, aliarumque rerum quæritur: aut cum numerus jactus comparatur elogio. Libri enim ejusmodi elogiorum ſunt omnibus de rebus & negotiis conſcripti, ex quibus cuilibet aſſignatus eſt ſuus & ſitus taxillorum & numerus quomodoeunque cadentium, qui cui elogio reſpondere deprehenditur, id vaticinium ac reſponſum ad quæſtionem propoſitam eſſe demonſtrant.* Hæc ille. Stichiomantia fit aperto libro alicujus Poëtæ inſignis, & obſervato illo verſu, qui inſpicienti primum occurrit. Sic Socrates, ſi Del-rio verum perhibet, dicitur prædixiſſe diem obitus ſui. Similiter quoque Claudius de poſteritate ſua inquirens, hunc Vergilii verſum ſibi primum obvium habuit lib. 1. Æneid.

His ego nec metas rerum nec tempora pono.

Chiromantia ſit, quando Veratrices, potius mendaciloquæ dicendæ, quæ hominibus credulis nugas & fumos vendere ſæpius ſolent, ex lineamentis manuum nonnunquam etiam aliorum membrorum, divinant. Tales ſunt noſtri Lappones, qui ob exiguam ſtipem fa-

tentur

tentur se posse, inspectis manibus alicujus, denunciare res futuras, velut illi in consilio haberent felicitatem aut infortunium alicujus. Huc spectant Genethliaci, qui non dubitant affirmare se novisse fata cujusvis, de quibus consule Godelm. de Mag. lib. 1. cap. 9.

§. XVII. Spiritus familiares, ut eos leviter tangam, sunt ipsi Dæmones, cum quibus multi mortalium ad certum præstitutum tempus fœdus inivere, ut ab iis in quavis re in qua diabolicam implorant opem, adjuventur. Acquirunt autem sibi hos Spiritus familiares (ita dictos, quod vel in familia sint, vel quod familiariter cum hominibus vivant) ob animi, corporis & fortunæ bona, ut Freud. de Mag. Q. 52. pulchrè observavit. Quippe multi sibi doctrinam, fortitudinem, copiam cibi potusque absque ullo labore, magnos honores, arcanarum rerum notitiam magnasque divitias talium spirituum familiaritate pernicioſa compararunt. Solent verò hi spiritus sub Canis, felis, simiæ, muscæ, formicæ, araneæ, grylli vel alterius fædi animalis forma præsto esse hominibus. Nonnunquam etiam hi spiritus, teste Freudio de Mag. Q. 52. se in annulo vel alia re portabili circumferri patiuntur, quasi eo modo inclusi ab hominibus ad servitia promti essent, quum tamen re vera sic includi nequeant.

§. XVIII. In multorum hominum domibus & villis præsentes esse solent Lares domestici, **Tomtgubbar** Svetice dicti, qui ad certum tempus hominibus officia præstare putantur. Solent enim hi Lares sibi fidem habentibus, magnam copiam frumenti (quod tamen aliis surripiunt) adportare, Equos instar fidorum adsiduorumque stabulariorum ita curare, ut nitere videantur, aliaque negotia plurima, Herculi vix tolerabilia, expedire. Hi Lares domestici, qui sic a stabulis hominibus sunt, iisque inserviunt finguntur a quibusdam non nisi unum oculum enormis magnitudinis habere, eaque esse statura, qua parvi Senes gaudent, quum tamen Diabolus, ubi ipsi volupe fuerit, aliam assumere staturam & formam potis sit. Sciendum interim est homines superstitiosos solere apponere hisce Laribus Cerevisiam & cibaria opiparè apparata, quasi illi spiritus necessum habeant suum ad tempus assumtum corpus cibo potuque refocillare; imo certas ædes aut ædium partes ipsis designant

gnant, in quibus lectum ſternunt, pavimentumque verrunt, ut dignum præſtent execrabilibus hoſpitibus diverſorium; pluris eſſe offendere hos Lares quam Deum ſtulte ſcelerateque putant impii; ideoque ſemper ſordes evitabunt, ubi tales Lares commorabuntur, ſi vero ſordes aliaque excrementa data opera projiciunt in loca, quæ his ſunt vice hoſpitii, fieri ſolet ut vindictam ab eis ſumant ſatis ſævam, vel eos penitus deſerant, & bona furtim eò perlata palam rurſus auferant. Multi ſanè habentes Lares domeſticos & ſpiritus familiáres ſanctiores videri volunt, quam ut ullum cum Dæmone habeant commercium, ſed pallient rem quomodocunq; velint, ſi ſcapham dicere ſcapham volumus, tales ututuntur miniſterio Dæmonum, qui Dominis pactam haud dubiè reddent mercedem exitiabili cum fœnore.

§. XVIII. Supereſt ut de Magiæ ſpeciebus longè pernicioſiſſimis **Incantatione** & **Veneficio** paucis agatur. Eſt autem Incantamentum Dæmoniaca ars, qua Magi, ſanctis Dei verbis vel impiis Diaboli vocibus prolatis, vel etiam aliis rebus & characteribus uſurpatis, ſerpentes ut impunè tangantur, homines ut coitum non habeant, vocem hominum ne clament, arma ne noceant, molendina ne ullo impulſu circumrotentur, naves ne portu egrediantur, Canes ne latrent, aves ne volent, & id genus alia incantare arque ligare creduntur. Incantationis Exemplum Wierus de præſt. Dæm. lib. 2. cap. 4. §. 14. adducit tale. *Salzburgi incantator jactabat ſe omnes in vicinia ad milliare ſerpentes poſſe in unam perducere foveam & interimere. Quod cum tentaret, tandem antiquus & ingens proſerpit ſerpens, quem cum carmine in foveam compellere niteretur, ille exiliens incantatorem medium velut cingulum amplectitur, tractumque in foveam enecat.*

§ XX. **Veneficium** eſt actio magica, qua Magi & Sagæ (per Sagas non intelligo melancholicas, quæ fruſtra ſibi perſvadent hanc vel illam malam rem ſe feciſſe, ſed quæ re vera peſſimum hoc exercent opificium) ope Diaboli & permittente Deo, adhibitis nefariis carminibus, malis imprecationibus, aliisque rebus & pharmacis in hos uſus præparatis, hominum pecudumque ſaluti & vitæ nocent. Sic quidam Punkerus maleficus in caſtro **Lendenbrunnen**, obſeſſis non parum nocuit, ſiquidem quamplurimos ex iis

intere-

interemit, ut habet Spreng. Mall. Malef. part. 2. pag. 368. Non vero hominibus pecudibusque solum, sed etiam aliis rebus in usum hominum conditis damnum inferre solent Venefici, ut infra demonstrabitur. Plures Magiæ species, quæ minus frequenter usurpatæ fuerunt apud Veteres, recenseri possent, sed ut tempori ac instituto meo obsequar, de industria eas omitto. Si quis eas cognoscere volet adeat, Del-rio disq. Mag. Wierumde præst. Dæm. Bodinum de Dæmonomania, Rhemigium de Dæm. aliosque

Caput Tertium.

Auctor Magiæ principalis est Dæmon, Instrumentalis Homo. Primus hominum quis? Non mera vetula: sæpius tn. mulieres quam viri exercent Magiam. Permisso Dei requiritur ut quid ab his fieri queat.

Objectum Magiæ primarium. Secundarium. Materia Magiæ. Nulla vis inest magicæ materiæ. Fœdus. Duplex. Rumpi potest: Finis Magiæ respectu Diaboli, respectu etiam Hominis.

§. I.

Homines abusi arbitrii libertate, carnisque sequentes corrupta desideria, multa committunt peccata, quorum causa Efficiens directè dici nequit Satanas, ast ad Magiam illicitam facinus sanè execrabile & dirum ferri non potuissent facilè, nisi habuissent quempiam Magistrum instigatoremque improbum. Diabolus ergo, qui Princeps Mundi & Aëris in S. Scriptura vocatur, absque omni dubio Magiæ hujus Causa Efficiens Principalis existit. Is enim mille atibus & dolis id operam dat, ut hominum saluti temporariæ æternæque insidietur: imo, ut homines a veri Dei cultu abductos, æterni ignis supplicio ac cruciatui, cui ipse dudum adjudicatus est, tradat, summa ope nititur.

§ II. Veluti faber ferrarius malleo destitutus ferrum cudere nequit, ita etiam Dæmon non commodè potest in actum deducere

ducere ea quæ vult absque certo organo, juxta tritum

Non audet stygius Pluto tentare, quod audet
Effrænis monachus, plenaque fraudis anus.

Et hanc ob causam hominem suis fraudibus apprimè idoneum sibi libens associat, quo in Magia diabolica exercenda pro causa Instrumentali utatur. Observandum tamen est Magum non esse Instrumentum tale, quod merè passivè se habet, sicut malleus, dolabra vel securis, sed quod actu ipso voluntatem & membra sua actibus commodat sceleratissimis, ut rectè sentit Froman de fascinat lib. 3. pag. 479.

§. III. Varios variæ sortis ac status homines magica spurcitie fuisse inquinatos historiæ ac experientia nos erudiunt; de primo autem inventore hujus immanis dirique criminis Auctores abeunt in varias sententias, quas omneis conciliare fuerit perarduum. Celebres satis Scriptores existimant Noachi filium Chamum, ante & post Cataclysmum Magiam exercuisse, primumque ejus inventorem fuisse: Alii rursus Magiæ inventionem ad Jobethum & Tholuscobum Lamechi filiios referre non ambigunt, in quam sententiam discedit Methodius apud Freudium de Mag. Q. 9. n. 1. citatus. Sed quicquid sit, improbabile non est Magiam diabolicam ante & post terræ inundationem viguisse: & forte a Chamo, quem Zoroastrem posteri ejus nominarunt, in ipso diluvio servata & postmodum propagata fuit, quum is nequam pariter & improbus fuerit homo.

§. IV. Bene multos ex mortalium numero Magiam exercuisse, & etiamnum hodie exercere in propatulo sanè est: verum meras vetulas esse, quas Dæmon ad magicum flagitium allicit, cum Cl. Freudio contra Wierum non injustè negari potest, siquidem multos Viros non tantum in Ecclesiastico, verum etiam in politico & Oeconomico statu constitutos Archimagi desiderio pravo morem gessisse apud Scriptores graves non ambiguè legitur. Sic omneis Rom. Pontifices, qui Mares fuere (excipe tamen unam fœminam, quæ pontificatum gessit) a Sivelstro II. usque ad Gregorium VII. Magos fuisse, magni nominis Auctoribus persvasum est. Vide sis Freud. de Mag. Q. 16.

§. V. Utut virorum & fœminarum ingens cohors sit, quæ se Dæmoni dedidit, non tamen æquè multos Viros atque Mulie-

res

res Magiam exercuisse vel exercere non absurde credi potest. Mulieres certè ob judicii & experientiæ defectum Dæmonum fraudibus citius adsentiuntur quam Viri, ideoq; facilius a Diabolo ad Magiam exercendam seducuntur. Unde Chrysostomus ornamentum sui seculi, quem Freudius de Mag. citat Q. 18. n. 2. dicit *mulierum proprium esse decipi*: Et post paulo ita. *Sexus mulierum incautus & mollis est. Incautus, quia non omnia, quæ videt aut audit, cum sapientia & ratione considerat: mollis autem, quia facilè flectitur de malo ad bonum, vel de bono ad malum.* Hactenus ille. Præterea quando iram in alios homines concipiunt fœminæ, animoque vindictam meditantur, exardescunt vehementius ob sexus infirmitatem, quam ut iram concoquere possint, quod tamen cordati Viri plerumq; facere norunt: ideo ut naturæ suæ sequiori satisfaciant, facilius Dæmonis solatium auxiliumq; acceptant quam Mares, & sic se ejus dolis oppidò exponunt. Accedit & hoc, quod mulieres novarum ac occultarum rerum avidiores sint Viris, unde facilius se a Diabolo, qui ipsas varias res edocet, ad Magiam seduci patiuntur. Et has ob causas non absurdè colligi potest plures fœminas quam Viros his malis artibus deditas.

§. VI. Causa sine qua non Magiæ illicitæ haud dubiè est Permissio divina. Hac enim destituti Diabolus & Clientes ejus nihil quidquam efficere valent, teste S. Scriptura. Proinde ut operari possint, necessum est Deum concurrere ad actionem magicam, non quidem impellendo Magum Sagamve ad tale horrendum facinus, sed saltim sustentando vires eorum, ut possint huic actioni improbæ vitioseq; incumbere. Quin & Deus permittit Sagis & Magis indulgere huic sceleri, dum non retrahit eos a tali facinore, linquens eos libertati Arbitrii & diritati impostoris, postquam sanctissimos ejus monitus præfractè jam cœperant spernere. Verum quamquam Deus permittit Spiritui malo nec non magis sic in homines aliasque creaturas grassari, nihilominus tamen permissioni suæ ut & illorum pravis desideriis & factis modum præfigit certum, & ex tali permissa re mala bonum novit finem elicere. Fusius de permissione Dei justa sanctaque nostri agunt Theologi, in quorum fœcundam messem falcem meam immittere hic non sustineo. Huc facit Canon hic a Freudio de Mag. pag. 41. adductus. *A seipso Diabolus nocendi voluntatem habet, sed a Domino potestatem. Facit quod potest permittente Deo, quod potest non facit prohibente Deo.*

§. VII. Objectum, quod ſatis commodè Materia circa quam dici poteſt, ſtrictim referre, ratio ordinis jubet. Eſt autem id πρῶτον ſeu primarium, & δεύτερον ſeu ſecundarium. Ad primarium Magiæ Objectum refero hominem quo ad ambas ſui partes Eſſentiales, Animam nempe & corpus. Sciendum interim eſt Animam, pro ut ratione entitatis ſuæ conſideratur, non eſſe ſubſtratam magicis actionibus, quippe quæ longè excellentior eſt, quam ut faſcinationi ſit obnoxia; ſed ratione facultatum ſuarum, Intellectus ſcil. & Voluntatis conſideratam, haud rarò magicarum actionum vim experiri, quod fit cum Intellectus errori obnoxius judicat rem ita ſe habere, quum tn. revera aliter ſit, unde voluntas perturbatur & ſuo modo errat. Rectè proinde concluditur Animam non ratione Eſſentiæ, ſed ratione officii, ut eſt forma hominis informans, magicis operationibus eſſe obnoxiam. Corpus Magiæ etiam objectum eſſe, vel ex hoc manifeſtum eſt, quod Magi non rarò in corpus hominis morbos atroces immittant, qua de re in ſequentibus.

§. VIII. Ad ſecundarium Magiæ Objectum omnes ferè res uſui hominum inſervientes, quarum aliæ ſunt Naturales, aliæ Artificiales, referendæ. Licet Dæmonis poteſtas circa res naturales in uſum humanum conditas ſatis ampla ſit, non tamen omnes res naturales pro ſuo lubitu mutare nedum corrumpere poteſt. Sic enim ex Voëtio Froman lib. 3. pag. m. 640. *Non poteſt efficere, ut tota aqua deſinat eſſe humida, frigida, a terra ſeparata: non poteſt terram loco movere.* Imo *non poteſt cœlum & aſtra faſcinare, eorúmque ſubſtantiam, qualitates, motus & ſitus mutare, nec quæ inde dependent, tempora & tempeſtates aliter ordinare*, ut pulchrè loquitur From. lib. 3. pag. m. 639. Et ſi Dæmon pro Objecto non habeat omnes res naturales, quam ergo potentiam ſibi pollicentur Magiæ dediti minori gaudentes potentia quam Dæmon?

§ IX. Materia ex qua conſtat magica operatio, ſe conſiderandam nunc tempeſtivè exhibet. Conſtituunt autem Materiam Magiæ, ſolennes ritus ceremoniæ, verba, carmina, diræ incantationes, characteres, figuræ, cereæ imagines, Chriſti crucifixi imago, hoſtiæ conſecratæ, panis euchariſticus, Clavi, Annuli, Amuleta ſuper-

ſuperſtitioſa & non naturalia, ſigilla, periapta, venena Dæmonis concurſu & operatione efficacia, philtra, præſegmina ungvium, afflatus, halitus, cineres cadaverum uſtorum, caro & caput mortui, funes ſuſpenſorum, manuum pedumque digiti truncato corpore adhibiti, herbæ, pulveres in cibum potumque infuſi, vel nudo corpori affricati, vel veſtibus adſperſi, ungventa multiplicia, ſerpentes & bufones in pulverem redacti & ſub liminibus januarum defoſſi, Angvillæ, muſcæ, erucæ, parvi quoque infantes, & quæ id genus alia a Magis Sagisque loco materiæ adhiberi applicarique rebus conficiundis traduntur.

§. X. Vecordes Sagæ Magique venefici, nequicquam exiſtimant ſe poſſe varios actus magicos, per has res, quæ juxta ſtultam ac erroneam eorum ſententiam rationem materiæ habent, producere, quaſi Dæmon his rebus veluti mediis addictus eſſet, cum aliquid in actum deducere avent Clientes ejus. Quippe *impoſtor ille non modo variis ad hunc cultum technis & mediis a ſe oſtenſis, ſed ad obtinendum iſtum, mediis etiam illis, quorum auctor non eſt, quæque nullam ad efficiendum virtutem obtinent, modo ſuperſtitioſa ſint, eoque nomine a Deo averſa, adeſt, perſvaſioni hominum ſe accommodat, & tacitè, quaſi ab iisdem mediis vires dependeant, omne operationis punctum ipſe abſolvit*, ut Froman. de faſcinat. l. 1. part. 2. p. m. 209. ſcitè loquitur. Proinde his rebus, quæ materiæ nomine nobis veniunt, nullam ſæpe vim nullamq; efficaciam naturalem adſcribi debere, cuivis perſpicuum eſt. Certè ſi talis poteſtas his rebus inſita eſſet, poſſent etiam Magiæ ignari eaſdem res ad tales effectus producendos uſurpare. Ut autem tales effectus magicos edant Magi Sagæq;, neceſſe eſt, ut Diabolus interventu rerum longè efficaciorum, ipſis præſto ſit, qui rerum naturalium peritiſſimus activa paſſivis & paſſiva activis applicare haud rarò ſolet. Unde fit, ut Magiæ dediti homines ſæpenumero nullam materiam ſuis actionibus illicitis accommodent, ſed ſufficit ut conſenſum præbentibus ad deteſtandum facinus faciendum adſit ipſe Dæmon, qui re vera expedire ſolet quod molitur Magus vel Saga. Vide hiſtoriam a Fromanno de faſcinat. lib. 3. pag. m. 659. adductam, ubi quædam Lamia absque interventu materiæ puerulo nocuit.

§. XI. Quemadmodum inter ſervum Dominumque mutua fieri conſvevit obligatio & confœderatio, eo quidem con-

filio, ut Dominus perſpectum ſibi habeat quid Servus in ejus miniſterio ſe expediturum promiſerit, Servus verò è contrario ut ſciat quid præmii commodique ex hero ſuo propter præſtita officia reportet: ita etiam inter Magiæ deditos & ipſum Dæmonem mutuum intercedere ſolet pactum, ut ſic quiſque munia ſua majori cum certitudine & cautione explere poſſit. Pactum proinde, quod Homo cum Dæmone facit, ita ad ungvem deſcriptum a Godelmanno de Mag. lib. 1. cap. 2. n. 8. exſtat. *Quicunque ſe Satanæ dedere vult, primum (quod dictu horrendum) Deo conditori ſuo renunciet, fœdus cum eo in ſacro baptiſmo factum reſcindat, Filium Dei abneget, ejus beneficia deteſtetur, nomen blaſphemiis, convitiis & contumelia afficiat, ipſum Diabolum ſolum adoret, omnemque ſpem & fiduciam in ipſum collocet, imperata ſedulò exequatur, rebus a Deo creatis non niſi ad noxam & perniciem hominum utatur: poſtremo fato ſuo functus, corpus & animam Diabolo deſtinet, idque alii per Dæmonis familiaris nomen jurejurando, alii Chirographo ſanguine proprio ſcripto polliceri coguntur.* Hoc fuit fœdus a parte hominum, quo durante homagium ſemel datum præſtare tenentur: ſi verò id homagium negligunt, quod evenit, ubi profitentes crimen in vincula conjiciuntur, tunc Diabolus, niſi Deus inhibuerit, eos prorſus miſerè vexat atque excruciat. Audiamus jam pactum a parte Diaboli datum, quod ita ſeſe habere creditur. *Dæmon multis obligationibus, quæ ſæpius meras impoſturas redolent, promittit ſe ſuis cultoribus & mancipiis in aliqua aſſumta ſpecie, quovis in loco & quovis etiam tempore absque mora adfuturum, ipſis conſilia ſalubria, quæ non niſi ad internecionem clientum directa ſunt, ſuppeditaturum, in omnibus veneficii generibus auxiliaturum, ad quævis quæſita reſponſurum, ex quibuscunque diſcriminibus & vinculis erepturum, pecunias variaque ſupellectilis genera, cibum potumque, ſine ullo eorum labore & opera daturum, imo ſe quævis mandata ſtrenuè executurum.* Hoc pactum ſic initum omnes pios, dum id audiunt vel legunt, terrere facillimo negotio poteſt, & certè debet.

§. XII. Pactum ſeu fœdus hoc eſt vel Apertum vel Occultum. Apertum fit quando quis ſe Dæmoni in aliqua viſibili forma apparenti coram teſtibus, nonnunquam etiam absque iis, homagium incorruptum præſtaturum jurejurando affirmat. Si verò paciſcens homo Diaboli præſentiam & alloquium reformidat, tunc ſufficit ad hoc expreſſum fœdus pangendum, ſi Vicarius Dæmonis h. e. Magorum quis Senior illud cum homine pactum deſiderante ſciat.

iciat. Occultum pactum fit quando quis ſciens & volens utitur iis mediis quibus uti ſolent Magi Sagæque: imo etiam ſi ignorans iisdem mediis ſignisque utatur.

§. XIII. Fœdera in rebus honeſtis ac licitis firma ratàque eſſe voluerunt Veteres pariter ac recentiores Romani: & nullum dubium eſt, quin incorrupta haberi debeant apud omnes mortales, ſiquidem eadem frangere, vani non tantum ingenii eſt, verum quod magis eſt Deum ad vindictam provocat juſtam. Unde Veteres Romani, cum a ſociis ruptum eſſet fœdus, è veſtigio ad vindictam Deorum ſuorum provocarunt. Cæterum in rebus illicitis ac prorſus fœdis, icta ſemel fœdera reſcindi poſſe & debere, cuivis manifeſtum eſt. Quis quæſo tam abſurdæ ſententiæ eſt, ut ſtatuat fœdus inter duos latrones ad interimendos homines factum inviolabile perpetuo eſſe debere? Exiſtimo illud optimo jure poſſe frangi, ſi unus latronum conſcientia evigilante ab hoc facinore abhorreat & reſipiſcat, utut alter in malo propoſito pergat. Proinde non abſq; ratione ſtatui poteſt, fœdus inter hominem & Dæmonem ictum poſſe ac debere diſſolvi: & quamvis id factu ſit difficile, non tamen impoſſibile prorſus; Quippe ubi homo magiæ addictus ſaniorem capit mentem, ſeſe nimirum a Cacodæmone ad Deum convertendo, & poſtmodum diabolica opera faſtidiendo, fœdus inter ſe & Dæmona initum, prorſus elumbe ac irritum reddere poteſt. Hoc autem pactum ſeu fœdus nonnunquam a Diabolo, & nonnunquam ab homine reſcindi ſolet, licet poſteriori modo ſæpius rumpatur. A Dæmone, cum is promiſſis non ſtat, & ſic eos, quibus cum pactum iniit, egregiè decipit. V. G. ubi illis loco verarum divitiarum donat oſſa, lapides, ſimum vel alias res ſpurcas. Ab homine verò diſſolvitur hoc fœdus, cum pœnitentiam veram agit, Chriſti meritum ſibi firma fide attribuit, Deumq; conditorem ſuum ex toto corde amplectitur. &c.

§. XIV. Finis Magiæ illicitæ, qui vel Dæmonem vel Magiæ deditos reſpicit, paucis verbis jam perſtringi debet. Intendit certè Diabolus per magicum exercitium id, ut Omnipotentis Numinis Majeſtas, bonitas & cultus, non laudibus extollantur ab hominibus, ſed potius calumniis afficiantur: Quippe inexſtingvibile in Deum concepit odium Dæmon, ut ſi poſſit Deum de ſede ſua

ſua deturbaret; & propterea quacunq; ratione poteſt in id incumbit, ut homines ad ſe allectos ſubornet atque inſtiget ad varias divini nominis prophanationes, vituperia & calumnias; ſuam autem gloriam, quæ nulla, bonitatem, quæ ſemper fallax eſt, cultum auxiliumq; ubivis ſic decantari poſſe exiſtimat. Præterea etiam Dæmon exercere jubet magicas artes, ut per eas homines innoxii, pecora aliaq; res corrumpantur ac perdantur, unde Diabolus delectatur plurimum. Imo per Magiam hanc id agit Princeps Mundi, ut hominem ſuis laqueis irretitum participem faciat pœnarum earundem, quas ipſe, exigente id juſtitia Dei, miſerum in modum plenè olim luet.

§. XV. Magiæ illicitæ finem, quatenus is ad Magiæ deditos referri debet, non unum eſſe ſed varium, jamjam conſtabit. Quidam homines, ut paupertatem, qua premuntur, evitent, nomina ſua Diabolo dare audent: eum enim divitiis pollentem, poſſe ſuæ inopiæ, ſi ipſi adhæſerint, opitulari, qua inopia alias, ſi in Dei timore perſiſterent, ſemper ſe oneratos fore exiſtimant. Quidam verò, ut corporeas voluptates, quibus in juventute adſvevere, perpetim uſurpent, magorum ſe jungunt numero; quum enim bona patria in voluptates varias effuderunt, ut nullæ ſuppetant facultates, quibus conſvetudinem pravam h. e. voluptates alant, confeſtim Magiam diſcere avent. Alii autem ut poſſint ulciſci injurias ſibi illatas, etiamſi leviſſimæ ſint, Magi vel Sagæ fieri non dubitant. Nec deſunt qui ob honoris ac eminentiæ gradum opem implorant diabolicam. Sic multos ex Pontificibus Rom. evectos fuiſſe ad Pontificalem dignitatem auxilio Magiæ prohibitæ, etiam ſectæ hujus Scriptores affirmare haudquaquam ambigunt.

CAPUT QUARTUM.

Magiæ Effectus Falſi.

§. I.

INnumeros propemodum & infinitè varios effectus Diaboli Organis adſcribi debere, ſunt non pauci qui contendunt, ſed perperam, ſiquidem illorum potentiæ non eſt, perducere in actum

quæ-

quæcunq; voluerint. Si enim tanta eſſet eorum poteſtas circa res naturales, quantam ſibi ex ſuperbia & temeritate inſigni pollicentur, nulla certè res propter illorum tyrannidem, quam in Dei opera prorſus eximia exercere deſiderant, intacta incorruptaq; eſſet. Unde vani omnino cenſendi ſunt, qui ipſis tribuunt talia, qualia Pamphiliæ Theſſalæ attribuere audet Apulejus, Matamorphos lib. 1. p. m. 81. f. ubi ita narrat. *Saga divinipotens cœlum deponere, terram ſuſpendere, fontes durare, montes diluere, manes ſublimare, ſidera exſtingvere, tartarum ipſum illuminare* poteſt. Alii autem exiſtimant Diabolo ex pacto adhærentes parum aut nihil efficere poſſe, quaſi Dæmon eorum Magiſter non multa polleret vel ſcientia vel potentia, quum tamen longa naturalium rerum obſervatione ſac mira prorſus ſagacitate præditus, multa Deo permittente agere poſſit. In medio autem, quum ibi tutiſſimè eatur, verſari placet, ſtatuendo Magos Sagasque multos miros effectus permiſſu Dei & auxilio Diaboli poſſe in actum perducere, multos verò effectus eſſe, qui exſuperant potentiam Diaboli, quos non poſſint producere, juxta illud; *Quicquid Dæmon poteſt, id per eum ex pacto poſſunt Magi: nihilq; poſſunt Magi, quod nequeat Dæmon.* Del-rio *diſq. Mag.* lib. 2. pag. 158. Et quum hi effectus falſi, quos primum examinare animus eſt, multi ſint, ideo præcipuos adductos in compendium redigere, temporis ac inſtituti ratio monet.

§. II. Perſvaſum multis fuit Magos Sagasque poſſe ex una ſpecie perfecta in aliam transformare corpora naturalia perfectè viventia, innixi fortè narrationibus illorum, qui ſe Lupos, Equos, feles, Canes, Aſinos, Aves & Sues fuiſſe deblaterarunt: cæterum ſi rem accuratius paulo perpendamus, deprehendi facilè poteſt, hanc ſententiam cum ipſa experientia & ſana ratione è diametro pugnare. Impoſſibile namq; Dæmoni & ejus Clientibus eſt, poſſe hoc præſtare, quum Eſſentiæ rerum juxta vires in prima creatione datas prorſus immutabiles ſint. Præterea ſi talis Metamorphoſis Subſtantialis ſtatueretur, ſanè Deus permitteret Dæmoni abſolutum ferè in naturam dominium, & animam rationalem in brutam & irrationalem mutari pateretur, quod tamen nullo modo divina permittit clementia; ſervat enim naturæ formator unamquamq; ſpeciem integram ac incorruptam, ut ipſi nihil quo ad eſſentiam decedat. Adſcribere placet Doctiſſimi Viri Georgii Sabini verba, quæ in comment. ſuper lib. 7. Metamorph. Ovidii, poſteritati reliquit.

Certos

Cereos homines effici quotannis Lupos, & rursus ad pristinum habitum redire, vulgo persvasum est. Tales refert Herodotus esse apud Neurios Scythiæ populos. Et hic quoque apud Borussos fama est tales inveniri, è quibus nuper unus fuit captus, & ad Ducem Borussiæ adductus a rusticis, quorum jumenta dilaniasse credebatur. Erat homo deformis nec multum absimilis feræ, habebatque vulnera in facie, quæ dicebatur accepisse morsus a canibus, ubi fuisset mutatus in Lupum. Is a quibusdam, quibus Princeps id negotii dederat, interrogatus ajebat, se quotannis bis ita mutari solitum: primò circa natalem Christi, deinde circa Festum Johannis Baptistæ, illisque temporibus se efferari, & eo impetu quodam naturæ in silvis inter lupos versari, maximo autem horrore & langvore corporis se affici, antequam pili erumpant & forma mutetur. Hæc affirmanti credita sunt: sed cum ad explorandam rei veritatem diu captus in carcere detineretur, ac diligenter a custodibus carceris observaretur, an aliquando efficeretur lupus, retinuit semper eandem formam quam habuit. Is fuit exitus fabulæ. Unde constat ea, quæ de ambiguis lupis narrantur esse falsa, utpote quæ homines mente capti sibi imaginantur. Hactenus ille. Jam cuivis manifestum est quid sentiendum sit de nobili, quem ante exiguum tempus in canem mutatum absurdè quidam miserunt in literas: opinor typographum vel potius auctorem ejus fabulæ egentem & famelicum hoc de nobili illo finxisse, ut lucellum aliquod inde venaretur. Proinde falsi sunt, qui existimant frequenter omneis illos, qui Sponsum ac Sponsam ad copulationis actum comitantur, in lupos veros transformari, quod fieri in Finlandia aliqui mentiuntur. Quippe *Essentiarum in creaturis mutatio verè & realiter fieri non potest*, observante Cl. Freudio de Mag. Q. 139. n. 48. Sunt autem tales Metamorphoses glaucomata Diaboli, quibus hominibus credulis imponere haut raro solet,

§. III. Pro metamorphosi vera, reali & substantiali pugnare videtur mutatio Uxoris Lothi in statuam salis, nec non Nebucadnezaris in bovem. Verum, ut rem paucis absolvam, Lothi uxor divina virtute, cui nulla diabolica aut magica vis par esse potest, immutata fuit in statuam salis verè & substantialiter, quum morem gerere nollet monitis divinis; non tamen anima mutationem ullam subiit, sed ea a corpore subducta ad suum receptaculum abiit, licet corpus in statuam salis mutatum sit. Nebucadnezar autem quo ad substantiam minimè fuit mutatus, nam animam rationis participem (utut intellectus obscurabatur) formamque corporis pristinam retinuit;

nuit: ſed quo ad qualitates ſeu accidentia immutatus rectè ab eruditis creditur. Ex parte Animæ (non Eſſentiæ ſed Accidentium ratione) ejus intellectus, phantaſia ac voluntas ita vitiabantur, ut ſe verum putaret bovem, propterea que humanam ſocietatem fugeret & ſilvas peteret, ubi inter beſtias viveret. Ex parte verò corporis accidentaliter tantum mutatus fuit, ſiquidem more boum fœno potuit paſci, quadrupes manibus pedibusque innixus frigora, calores & imbres tolerare potuit, per ſaltus cum cœteris beſtiis diſcurrit, a quibus omnibus homo ſanæ integræq; mentis penitus abhorret.

§. IV. Quum ſubſtantialis & quidem totalis hominis vel alterius Animalis mutatio fieri nequeat, ut evictum dedi, ideo non intempeſtivè quæri poſſet, An homo quo ad partem corporis ratione ſubſtantiæ ſpectati, metamorphoſin admittat? Hiſtoriæ certè aliquæ latis clarè exhibent, quomodo quidam Homines unum vel alterum corporis ſui membrum mutatum eſſe compererunt. Unam a Freudio de Mag. Q. 137. depromam hiſtoriam, qnæ ex germanico Idiomate in latinum ſic transferri poteſt. *Quum Chriſtophorus Wagnerus Patavii cum aliis nonnullis gaudio aliquando totus eſſet delibutus, incipit unus ex ſociis ejus rogare, ut ipſis ludicram repræſentaret actionem. Wagnerus reſpondit hac vice ſufficere, quæ ipſis hactenus oſtenderat. Quum verò alter petendo inſiſteret, dicit Wagnerus: Age, fiet res riſu digna. E veſtigio alter bovinum caput cornibus inclutum accepit. Cæteri eum deriſere. Hoc indignè ferens voluit eos objurgare, ſed tunc ut verus taurus mugitum edidit. Statim ori cyathum admovit, ut biberet, ſed id nequicquam tentavit ob labiorum magnitudinem. Tunc Wagneri famulus vinum patera infudit, ex qua alter bibebat ſatis largiter. Interea fama hujus rei ad uxorem ejus eſt perlata, qua nunciabatur Virum habere bovinum caput. Illa properè accurrens, rem ſic ſe habere, ut fama ferebat, comperit: multa convitia in Wagnerum ingeſſit, ſiquidem tali contumelia maritum affecerat. Wagnerus bonis uſus verbis petiit, ut taceret, idem cæteri fecere, ſed nequicquam. Tunc Wagnerus applicuit uxori huic vaccinum caput cornutum, unde major exortus eſt riſus. Uxor etiam verbis ipſum increpare cupiens cœpit mugire. Et quum viderent non redire vultus priores domum ſe contulere non abſque ſpectatoribus, qui frequentes aderant: cogebantur inſuper bovinis deformes capitibus lectum petere, & in lucem ſequentem ſtertere, cum iterum a Wagnero, intercedente quopiam, priora capita humana recuperarunt.* Verè & ſubſtantialiter capita horum ho-

minum in bovina non mutabantur, siquidem Wagnerus diabolicis impostoris usus id præstitit, ut viderentur bovina, quum tamen re vera mansissent humana. Quo autem modo hoc peregerit videatur Del-rio disq. Mag. lib. 2. Q. 8.

§. V. Ex planè inhabili ac inepta materia locustas, Sorices, mures, erucas, serpentes & similia animalcula Diabolus & Clientes ejus verè producere nequeunt, quum productio rerum animatarum ex inhabili materia peculiare sit opus, Deum auctorem solum agnoscens. Quando autem tales despicabiles animantes magicis artibus proveniunt, quod interdum fieri posse non inficias eo, tunc non ex inhabili sed idonea ac seminibus ejus generis fœta materia eas prodiisse certum est. Diabolus enim rerum naturæ experientissimus novit ubi apta his rebus proseminandis materia reperiatur, quam juxta postulatum Clientum suorum in unum colligit, & ope naturæ applicando passiva activis credi vult vi sua Magos Sagasque produxisse talia; & sic mancipia Dæmonis impudenti ore sibi tribuunt, quod potentiæ naturali & Diaboli solertiæ atque agilitati adscribendum erit. Proinde Pharaõnis Magi non produxere serpentes ex bacillis suis, quibus propignendis ipsi prorsus inidonei essent: De Aronis baculo virtute divina verè verso in serpentem longè aliter sentiendum est. Non veros sed apparentes hos fuisse serpentes Magorum, quidam statuunt, sed sic Moses & Aron viri divini fascinationibus magicis delusi fuissent, quod dicere absonum videtur; certè si lusissent Magi præstigiis suis haud dubiè fraudem impostorum illico detexissent. Veros necesse est fuisse hos Magorum serpentes, quum Scriptura S. asserat Magos Ægyptios feciſſe similiter, non quidem mutatis in serpentes baculis, sed alicunde allatos celerrimè subtractis bacillis omnium qui aderant objicientes obtutibus, quod quidem tam ingeniolè, solerter celeriterque ab ipsis fieri poterat, ut Ægyptii spectantes crederent baculos Magorum verè fuisse in serpentes versos. Sed ut mentes Regis & adstantium, nisi obriguissent, divinæ virtutis magnitudo percelleret, volente Deo, serpens Mosis & Aronis serpentes Magorum penitus deglutiit.

§. VI. Suis carminibus Magi Sagæque sibi persvadent posse ex tumulis educi defunctos obsecuturos eorum cupiditati ac desideriis, sed illam opinionem a veritate remotissimam esse, sana ratio

ratio evincit luculenter. Qui enim in Christo piè defuncti sunt, gaudiis cœlestibus interſunt perpetim, & dein nunquam in terras has redeunt, ut humanis obverſentur oculis. Impii autem mortui in locum, ex quo non dimittentur, detruſi ſunt. Unde Pythoniſſa in Endor verum Samuelem magni nominis Prophetam excitare non potuit, ſed re vera Dæmonem, ut Sauli daret conſilium, futuraque nunciaret, evocavit. Is enim haud raro alicunde corpus ſolet aſſumere, ut præſentem ſe ſiſtat iis, qui eum conventum cupiunt.

§. VII. Sunt etiam Sagæ tam vecordes, ut exiſtiment ſe totas poſſe penetrare, & alios etiam traducere per anguſtas rimas & exiliora multo foramina quam ſint ipſorum corpora, & hanc opinionem ſparſerunt paſſim, qui ad conventicula Sagarum ſeſe ferri dicebant pueri puellæque, ut ex Viro fide digno accepi. Dixerunt enim ſe, quoties tranſportarentur a Lamiis, per anguſtas rimas in feneſtris, parietibus, &c. duci ac vehi. Cæterum quam multum hi a vero aberrent, qui hoc ſtatuunt ſibique perſvadent, non ſatis dici poteſt. Quomodo enim fieri poteſt, ut juſtæ magnitudinis humanum corpus integrum illæſumque anguſtiſſimum pertranſire queat foramen? Certè Diabolus μυεωτεχνίτης præſens eſt, qui latenter aperit januas & feneſtras, eaſque claudit, poſtquam per eas corpora tranſmiſerat. Imo truncos & lateres in momento temporis minimo movere poſſe loco, & traductis corporibus ita reſtituere locis prioribus, ut nullum ſuperſit mutationis veſtigium, ſanè argumentum eſt ſummæ agilitatis & ſolertiæ, quæ haud ſcio an ſpiritibus rectè queat tribui. Bonus equidem Angelus quidam portam illam magnam, per quam D. Petrum de carcere liberavit, adeo inſenſibiliter aperuit, ut ne quidem appoſiti carceri cuſtodes & vigiles animadverterent. Act. 12. Longè tamen alia ratio fuit corporis Chriſti per januas ſeris & vectibus occluſas venientis ad Diſcipulos, Joh. 20. verſ. 19. ejus enim corpus glorificatum ſolida ac dura corpora nullo negotio potuit pervadere, itaque acceſſuro ad Diſcipulos non neceſſe fuit pandi januas.

§. VIII. Magi qui putant ſe poſſe impertiri animantibus ratione carentibus loquendi facultatem, verbis facilè refutantur & rationibus; nam brutæ animantes ſermonis articulati per ſe ca-

paces non sunt, licet quædam præ aliis ad voces quasdam humanas proferendas promtiores natura sua videantur, ut Psittacus & Corvus. Asinam autem Bileami locutam fuisse sacra pagina Num. 22. docet, quæ tamen locutio miraculosè & divina quadam virtute peracta piè creditur. Iccirco si bestiæ loquuntur, ut putant Magi, id per se facere dicendæ non sunt, siquidem Dæmon illarum corpora ingredi potest, & sic per eas loqui, veluti priscis temporibus per Idola locutus est Diabolus, vel etiam ministri ejus Sacerdotes idolorum. Et quum Magi non possint efficere, ut bestiæ per se loquantur, facilè etiam apparet eos non posse intelligendi facultatem discursivam communicare iisdem. Videatur Del-rio disq. Mag. l. 2. Q. 19. & 20.

§ IX. Per magicas artes sexus mutationem fieri posse aliqui censerent, quum Poëtæ & historiæ de naturali sexus mutatione occurrentes id svadere videantur. Cœterum si verum audire libet, Diabolus & Clientes ejus talem sexus mutationem verè & substantialiter non possunt facere, & si observetur aliqua sexus mutatio, tunc illa non est vera & realis sed apparens: potuit enim membrum ad certum tempus & quidem ob peculiares causas absconditum esse, quod dein prorupit, quò collimat Freudius dum inquit: *Verisimile est istos Homines contracto genitali membro intusque adnato in lucem editos, quod postmodum vinculis ruptis prorupit.* de Mag. Q. 143. n. 5.

§ X. Historiæ aliquæ nec non Poëtarum monumenta plurima videntur statuere senio confectis reddi posse juvenilem ætatem, quam sententiam confirmant Philosophiæ naturalis periti quidam qui censent serpentes positis exuviis novos fieri, ut ait Virgilius. Sic etiam Aquilam renovari quidam perhibent. Verum hoc Dæmonem præstare non posse, nedum ejus ministros & satellites facilè quivis videt. Quo enim pacto hominibus senibus reddi potest juvenilis ætatis vigor? Existimo calidum innatum & humidum radicale semel absumta non posse cuiquam innovari, licet ea utcunque ali apud pauciſſimos posse ad tempus, naturæ legi non planè repugnet; quod autem Hiskiæ accidit, ut 15. annis adhuc vitam ageret, lethali adfectus morbo, id peculiare Dei beneficium fuit opusque. Magi proinde neutiquam præstare possunt, ut senex homo, qui decrepitam agit ætatem, vires & vigorem juvenilem resumat,

fumat, canities in flavos vel atros imutetur pilos, algor in calorem, langvor in agilitatem, & ut filicernium (ut uno verbo dicam) recipiat omnia, quæ per vergentem ætatem absumta sunt. Et sanè si id facere possunt, cur non suos deformes rugososq; vultus in juveniles & formosos transformant? Cur non mutilorum membrorum loco sibi integra ac vegeta reponunt?

§. XI. Verum quidem est Sagas posse aliis hominibus lac vaccinum suffurari, quod etiam strenuus ille Hæreticorum domitor Lutherus in expositione decalogi fatetur: cœterum ut possint ex mantili, bipenni vel poste lac emulgere nullo modo statuendum erit: postis enim, bipennis & consimiles res ad lac fundendum prorsus ineptæ sunt. Diabolus autem Lamiis clam suppeditat ad butyrum & caseos inde conficiundos lac, quod ubera vicinarum vaccarum præbent, iis hoc ignorantibus & præstigias diabolicas non advertentibus.

§. XII. Non parum impudentes sunt Magi Strigesque, quum sibi indubiam & certam futurorum prædictionem polliceri audent, quasi Deus Diaboli eorumque cognitioni res liberè & contingenter futuras omnes subjecisset. Sanè Diabolus certò prædicere nequit ea, quæ omnino liberè & contingenter in his terris futura sunt. Hoc si ipse præstare nequit (licet per conjecturas probabiles de futuris nonnunquam non ineptè divinet) qua fronte certam futurorum denunciationem sibi adscribere sustinent ejus mancipia, quæ nihil possunt facere, supra id quod possit Magister eorum conficere? Solus, ut opinor, Deus cogitationes humanas noscens, potest futuras res, ut revera fient infallibiliter præscire, easque certò prædicere. Aliquando tamen fit, ut Diabolus res contingenter futuras prænunciare possit, sed tunc non ex se, sed vel ex revelatione Dei singulari, vel ex experientia rerum & temporum, vel ex temperamenti constitutione, gestibus, inclinationibus cujusque, quarum rerum sagax explorator est, hoc aut illud futurum prædicere potest, & mancipia sua prædibere patitur: imo futura ea, quæ dudum in divinis literis patefacta sunt, quæque novit se permissu Dei aliquando facturum, per se suosq; clientes prænunciare potest.

§. XIII. Negari etiam nequit, quin Dæmon cœlorum

motus, conjunctiones astrorum & Ecclipses per Magos prædicere possit, quum hæc prædictio dependeat a necessariis causis, quæ ab aliis causis naturalibus non possunt impediri. Est enim Dæmon doctissimus Astronomus, qui observato cursu motuque Astrorum non potest non per Magos Ecclipses & similes futuras res naturales certò prædicere. Præsentes etiam res Diabolo apprimè notas possunt Magi Sagæque ope Diaboli nunciare: Sic Jacobus Perusinus Sacerdos pariter ac Magus, qui cum missam canens ad populum se convertisset, ut diceret, Orate pro me fratres, in hæc erupit verba, Orate pro castris Ecclesiæ, quia laborant in extremis, his verbis indicans eo temporis spacio cæsa fuisse castra, quæ Perusio ubi cecinit missam, quinque & vingiti milliaribus abfuere, ut auctor est Grillandus lib. 2. cap. 6. de sortileg.

§. XIV. Sæpè a Diabolo decipiuntur vetulæ striges, cum autumant se frequentissimè a dæmonibus rapi ad conventus solennes diabolicos, ubi choreas ducere, edere, potare, & cum dæmonibus coire creduntur. Quippe cum se ungvento (ex quo levitas ipsis accedere putatur, licet falsò) inunxere, fieri equidem potest, ut sensibus externis & internis sepultis atque perturbatis ipsis repræsentet Dæmon omnia ea quæ in conventiculis esse putantur, licet loco motæ non sint, sed in lectulis suis altiori oppressæ somno jaceant, quod etiam magni nominis Viri cupientes cognitionem certam de talibus illarum itineribus consequi, aliquando deprehenderunt. Nonnunquam tamen ad conventus tales solennes verè ferri certum est, insidentes scopis, baculis, furcis, canibus, tauris vel hircis, quæ tamen res ex ungvento ita leves non fiunt, ut homines sibi insidentes ad locum designatum raptent, sed Diabolus Polytropus adest, qui scopas, baculos & consimiles res sublevat atque agit. Proinde rectè colligitur Sagas aliquando verè & corporaliter non a dæmonibus esse translatas ad conventus tales, interdum autem re vera eò deportatas esse, quod confessiones earum multiplices ac consentientes nec non argumenta rerum abunde comprobant.

Fusè hac de re differit Del-rio disq. Mag. lib. 2. Q. 16.

CAPUT

Caput Quintum.

Magiæ Effectus Veri.

§. I.

Multi homines morbos ac cruciatus ſuos graves, quibus cum luctari interdum ſolent, non ſuſtinent adſcribere Diabolo, nedum Organis ejus, ne videantur extenuare Scripturæ dicta; Deut. 28. verſ. 27. Exod. 15. verſ. 26. Amos. 3. verſ. 6. Deut. 7. verſ. 15. 2. Sam. 24. verſ. 15. 2. Paral. 21. verſ. 18. Levit. 26. verſ. 16. Cœterum licet Deus hominibus propter antegreſſa peccata, ſive ut fidem illorum exploret, morbos infligat, quod & ſanctè affirmari poteſt, nihilominus tamen Diabolus & Clientes ejus permittente Deo hominibus morbos atroces & fortè incurabiles inferre poſſunt, quod hiſtoria Jobi a Dæmone graviter afflicti, pariter & experientia teſtantur. Quin & maleficæ confiteri ſolent ſe ope Dæmonis hunc vel illum morbum immiſiſſe cuipiam, qui vel eis vel etiam aliis injuriam intuliſſe creditur. Sic vetula quædam cuidam quotidie mercenariam operam locanti, ob duriora verba adverſus ſe prolata, puſtulam adeoque lepram per totum corpus acceleravit, ut fuſè habet Mall. Malef. Tom. 1. part. 2 Q. 1, cap. 11. Similiter malefica quædam Sacerdoti, quod ſe tranſiens de ponte in lutum detruſit, maleficio nocuit, ut triennium vel quod excurrebat gravi detineretur morbo: hanc hiſtoriam quoq; habet Mall. Malef. Tom. 1. part. 2. Q. 1. cap. 2.

§. II. Nonnunquam etiam mortem Sagæ hominibus adferunt, ita quidem ut lenta tabe conſumantur. Creduntur enim hæ maleficæ formare ſimulacrum cereum, ad ejus hominis effigiem, quem interimere volunt, quod igni aliquoties exponunt; & ſicut hoc cereum ſimulacrum igni expoſitum ſenſim liqueſcit & deminuitur, ita etiam vita ejus, quem occidere cupiunt, ſenſim deperit, donec tandem animam efflare neceſſum habeat. Vide hiſtoriam de Duffo apud From. de faſcinat. lib. 3. part. 4. pag. 604. Interdum verò acubus illud ipſum ſimulacrum cereum compungere ſolent, & ſicut illud lædunt Sagæ, ita hominem, cujus ſimulacrum factum

ctum est, lædit Diabolus, licet malefica id non animadvertat: & tam diu læditur homo iste, donec contabescens moriatur. Mitius celeriusque Sicarii, Assassini dicti, homini, de quo vindictam capere volunt, mortem accelerant. Hi enim sacram crucifixi Christi imaginem sibi deligunt, in quam ut in scopum glandibus plumbeis jaculantur: telis autem trajecta imagine, putant se quemcumque enectum volunt, utut in remoto & abdito degat loco, formata tamen prius ejus imagine, telis subito posse interimere, quod etiam, permissio divina si adsit, evenit, siquidem Satanas, dum sagittarius talis imaginem hominis petit, tela in hominis corpore defigit. Tales sunt è nostris Finnis & Lapponibus ii, qui inimicos homines a se etiam aliquando remotissimos magicis telis, quæ nostris **Trållskått** dicuntur, conficere exactè norunt, teste Olao Magno in hist. gentium septentr. lib. 3. cap. 17.

§. III. Habent & alium modum nocendi hominibus Magiæ dediti, cum injurias sibi illatas ulcisci volunt, nimirum immittendo ipsis malos spiritus, per diras incantationes, quas adhibere solent. Reverendus Doct. Danhaverus in tractatu suo, qui **Scheid und Absagzbrief** inscribitur, narrat nobilem quandam Virginem, miserum in modum Anno 1650. a Dæmone, ipsi a Vetula immisso, excruciatam fuisse, quam tragædiam ad vivum depinxit Freud. de Mag. Q. 181. n. 4. His maleficis accenseri possunt nonnulli nostri Finni, qui ubi injuriam, utut tenuem & levem acceperunt, confestim vindictæ cupidine moti, possunt hominibus (permissu tamen Dei & operatione Diaboli) venenosas quasdam res, quas **Tyror** nuncupant, immittere, ex quibus homines, post vehementissimos dolores & cruciatus, tandem vitam finiunt.

§. IV. Sunt & Lamiæ nimis crudeles, quum in prægnantium uteris infantes enecent, ita ut abortus sequatur: solent enim parvos serpentes sub liminibus januarum in pulverem redactos defodere, qui quamdiu defossi latent, tam diu infœlicitatem uxores in pariundo experiuntur: interdum etiam solo afflatu ad eundem modum gravidis se posse nocere Veneficæ autumant. Possunt etiam partum fœminæ, quam oderunt, prorsus difficilem facere, licet ea pariendi difficultas ineptis mediis, ut attactu, verbis aut herbis non procuretur; Diabolus enim re vera adest, qui exaudiens desi-

deria

deria sibi famulantium, malitia sua fœtum detinet loco semper eodem, viasque tenet occlusas, & varios spiritus humidos exsurgere facit, ut uterus puerperæ nec non fœtus miserè vexentur. Rarò verò Sagæ parturientibus difficultatem pariundi adimunt, & si id præstant, tunc eò impudentiæ venitur, ut aliis hominibus aliquando etiam rebus mortuis eos dolores & cruciatus, quos puerperæ experientur, imponant, ut non rarò accidisse fama fert. Præterea Sagæ puerperis postquam enixæ sunt, lac omne subducunt ex uberibus, & ubera ipsa sæpè exsiccant.

§. V. Permissu Dei auxilioque Diaboli Lamiæ Magique solerter norunt hominibus gravem prorsus somnum conciliare: quo dum oppressi sunt, Magi Sagæque interea sua maleficia, furta aliaque facinora perficiunt. Hic autem sopor, qui naturalis prorsus non est, sic a Magis conciliari credirur. Mortuorum pedes aut manus sibi comparant & oleo diabolico inungunt, & postmodum cum aliquod facinus machinantur, quemque manuum vel pedum digitum igni admotum incendunt: prælucentibus diris his tædis (quæ in se nullam habent soporandi vim) in domibus, omnes quotquot ante naturali detinentur somno altiori opprimuntur sopore, ut non evigilent, antequam hæ candelæ exstingvantur. Interea Sagæ sua non segniter agunt negotia, suffurantes non tantum pecunias & res alias, sed &, nisi Deus prohibeat, parentibus omni cariores auro infantes teneros, quos a parentum divulsos complexibus, vel ex cunis subductos deferunt ad Orcum, relictis in subductorum locum suppositiis, quos nostrates **Bytingar** appellant.

§ VI. Somnum capientes homines a diaboli mancipiis posse invadi & vexari asseverare non erit absurdum, siquidem Dæmon homines non tantum vigiles sed & dormientes potest affligere, ut sana ratio svadet: & quum ille potis sit hoc facere, quid obstat, quo minus etiam ministri ejus permittente Deo idem præstent? Verum quidem est homines affligi in somno ab Ephialte nobis **Maara** dicto, qui Ephialtes naturalibus constat causis, & teste From. de fascin. lib. 3. part. 4. Sect. 1. cap. 5. *Est respirationis & vocis in somno interceptio, corporisq; oppressio, speciem incumbentis thoraci oneris præse ferens.* Cæterum præter hanc oppressionem in somno naturalem etiam datur diabolica, quæ a malis spiritibus, sed sæpius a Sa-

gis procurari haud absurdè statuitur. Et ut res sit manifestior, placet adscribere verba Heurnii Tract. de morb. capitis cap. 30. a Freudio de Mag. Q. 79. n. 9. adducta. *Sanè qui incubo infestantur, veluti ascendere atq; insidere sentiunt suo pectori quicquam. Ego sane (pergit ille) puto duplicem causam esse: unam naturalem, alteram dæmoniacam. Memini dum puer essem, me cubare apud Matronam quandam optimam: cum dormiret, ei super stragula Vir niger mihi incumbere visus: mane querebatur se incubo infestatam fuisse. Ego quamvis puer, nihil de nigro illo audeham indicare, quod minitari, si quid protulissem, visus mihi fuisset.* De Ephialte dæmoniaco vide exemplum apud Freud. de Mag. Q. 79. n. 30. Hinc adparet quam necessarium sit, ut ituri cubitum piis precibus divinæ nos nostrosque omnes commendemus custodiæ.

§. VII. A diabolo hoc accepere privilegium Magiæ dediti, ut eos gladii, globuli plumbei & sagittæ non penetrent: verum non totum corpus semper eis liberum ab hisce perhibent, quum ipsum caput & pars corporis infra umbilicum sæpe telorum ac gladiorum pateat ictibus. Immunes aliquando sunt a jaculis & globulis tantum ferreis ac plumbeis; si verò arma hujus generis stannea, orichalcea, vitrea vel argentea quis adhibet, res longè aliter se habere creditur. Ut autem impenetrabilem probeque induratam cutem circumferant, jubentur a Cacodæmone periapta gestare, vel in corpore interulas linteas horrendis pictas imaginibus habere, vel etiam apud se chartas seu membranas variis inscriptas characteribus portare, vel ad minimum certa diabolica verba proferre. Hæc autem ars, Passavienſis aliquando dicta, quod ante annos circiter septem & sexaginta Passaviæ a quodam carnifice tradita sit militibus in obsidione urbis Pragensis commorantibus, non hisce mediis respectu Diaboli innixa est, sed aut Diabolus gladii aciem retundit, aut etiam globulos corporibus illorum intortos repellit, Magiæ addictis id non advertentibus, quod videtur adeo probabile. *Novi quendam* inquit Del-rio disq. Mag. l. 2. Q. 21. p. m. 232. *Studiosum juris, nomine Quirinum U. I. Baccalaureum, qui cum tali membrana fretus audacter se jurgiis & pugnis immisceret, sæpe ictus nunquam saucius: tandem Romæ anno 1573. in sympoſio minimo vulnere fuit interemtus.* Sic ars improba alumnum destituit: Et sanè quotquot hanc artem usurpant (licet ad tempus ipsis munimento sit) funestum ac tragicum vitæ exitum tandem sortiuntur. Ex Freudio de Mag. Q. 133. n. 31. hæc histo-

riola sequens depromta: *Quidam Decurio ad* **Fellenstein** *captus ab hostibus, usq; ad mortem rotis cruciatus est, quum globuli ac gladii ejus cutem penetrare non possent. Post mortem verò ut horrendum spectrum longo tempore apparuit.*

§. VIII. Sibi non parum gratulantur Magiæ addicti, quum jactant se posse incolumes esse in mediis flammis ac ignibus. Sic olim Dianæ Castabalis Sacerdotes mulierculæ ab igne manserunt illæsæ; Sic Hirpiæ in Falisscis innoxii per prunas ignis ambularunt teste Plinio hist. Nat. VII. 2. pag.m. III. v. 60. Ungi cœterum debet corpus Magorum Sagarumve certo ungvento a diabolo accepto, si immunes esse velint ab ignis efficacia, licet hoc ungventum per se non habeat eam virtutem. Volunt quidam succum malvæ posse inservire huic rei, unde putant circumforaneos, habentes manus malvæ succo inunctas, impunè posse lavare manus liquido plumbo & liquefacta pice, sed de eo dubitari potest, siquidem nemo expers Magiæ illicitæ hujus malvæ succi efficaciâ experiri ausus est. Alterius tamen ordinis est, quod Sancti Dei Viri in ignis flammam conjecti salvi manserunt; Dan. 3. v. 21. seq. item quod rubus ardens non consumebatur. Exod. 3. v. 2. Superavit hoc factum naturæ vires, ideoq; tanquam singulare quid pro divino miraculo haberi debet.

§. IX. Magi Sagæq; hanc diabolicam etiam callent artem, ut possint occulto furi oculum excutere, ut notabili vultus vitio fœdatus noscendus propinetur omnibus. Exemplum sequens suppeditat Godelm. de Mag. l. 1. c. 5. p. m. 42. *Gustrovii quidam cochlear argenteum amiserat: cum autem furem ex oculo quoq; excusso cognoscere cuperet, fabrum adiit, ab eoq; petiit, ut sua arte magica furem oculo privaret, quod & factum, & statim filiolus illius, qui cochlear in angulum quendam conjecerat, oculum amisit.*

§. X. Possunt & mancipia Diaboli amorem inter quos volunt conciliare adhibendo philtra naturalia & artificialia, verba & incantationes, signa, characteres, imagines, hostias consecratas, pilos in extrema lupi cauda, & oscillum ranæ viridis in formicarum globo exesæ, licet hæc omnia media, exceptis philtris naturalibus, sint vana ac superstitiosa. Debet autem Dæmon, quando amorem inter tales conciliabunt Sagæ, *humores turbare, semen augere, irritare,*

corpus accendere, ſpiritus incitare, libidinis ſtimulos ingerere, ſtatus, pruritum, calorem conciliare, phantaſia aliquid ut elegans appetendum amandumq; objicere, concupiſcentiæ motum ſuccendere : & ſic ſenſitivum amorem Satanas per Magos conciliare poteſt, ut habet Freudius de Mag. Q. 152. n. 2. Non tamen dici poteſt Diabolum & Magos poſſe in mentem & voluntatem hominum ad amorem conciliandum immediatè agere, hoc enim ſoli Deo competit, ſed mediatè tantum ope naturæ & iſtarum rerum, quarum jam mentio facta eſt. Quin & odium inter certos homines etiam concordantes inſtruere poſſunt Magi, ita ut unus alterum perpeti neutiquam poſſit; poteſt enim Dæmon phantaſiæ objicere & oculis velut intuendas exponere omnes odio dignas imagines, & in memoriam revocare varios amarores, adeo ut iis animo obverſantibus homines irritentur atque evomant iræ virus, etiam in eos, quos finita tali commotione animi abſentes quantumvis mirè deſiderent atque diligant.

§ XI. Victorias in bello nonnunquam procurare & largiri Magos Lamiasque hiſtoriæ quædam & poteſtas eorum ſvadere videntur. Qippe in bellis animi & corporis vis, celeritas, dolus & impetus multum efficere poſſunt: & quum hæc omnia in Magiæ addictos cadant excellentiori gradu quam in homines multos alios, ideo non inconveniens ducitur, dicere eos poſſe permiſſu Dei victoriam quibus favent aliquando comparare. Sic referunt Oddonem Danicum piratam magicis artibus victoriam reportaſſe a Normannis, quæ hiſtoria apud Saxon. l. v. & Freud. de Mag. Q. 154 n. 4. legi poteſt. Nonnunquam etiam urbes expugnandas præbere poſſunt, imo ſi neceſſitas ita poſtulat, obſidione liberare: Quando verò Deus permittit Mancipiis Diaboli victorias comparare quibus favent (alias a Deo victorias provenire teſtatur David, Pſalm. 144. v, 10.) tunc juſta judicia ſua exercet, & iis qui vincuntur & profligantur, talis permiſſio Dei in paternam caſtigationem vel in pœnam debitam cedit. Sed quam exſecrabile, intutum & perniciosum aliquando ſit horum uti opera, Del-rio diſq. l. 2. Q. 12. p. 176. præter alios docuerit.

§. XII. Multi putantur magicis artibus aſcendiſſe ad ſummos honores & dignitates, & quidem non abſque cauſa: poſſunt enim ſibi multorum hominum gratiam ac favorem conciliare,

& per

& per illum evehi ad magnum dignitatis fastigium. Nam illi qui ad clavum Reipubl. sedent ita comparati sunt, ut eos qui sibi placent quantumvis indignos, ad magnos honores officia ampla promoveant. Sic Pontifices quidam Romani, quos enumerat Del-rio disq. Mag. lib. 2. Q. 12. pag. 177, Pontificalem dignitatem consecuti creduntur, licet Jesuita ibidem eos magica ope ad id munus provectos neget. Sed Magiæ deditos posse præstare, ut alii abjectæ sortis homines ad gubernacula Reipubl. vel proxima his munera assumantur, negari quam affirmari facilius potest. Divitias quod attinet, sciendum est diabolum ejusque Organa rarò largiri alicui veras divitias & pecunias, & si quas dant, ab aliis furtis sublatæ haud dubiè sunt. Sæpius verò pro thesauro carbones, pro auro scorias, pro rebus bonis quisquilias, pro pane lapidem, pro pisce scorpium porrigere solent, ut inde metiri illorum liberalitatem sit facile.

§. XIII. Aerem & aquam sagæ venenis inficere quoq; possunt, ita ut hinc sequantur varia morborum mortiumque genera: & hoc aliquando absque ulla difficultate præstitisse improbi homines leguntur, quibus occultum nullum cum malis spiritibus commercium. Venenis sanè infectæ aquæ tetrum pestiferumque exhalare solent odorem, imo lethiferos prorsus vapores, qui ubi in sublime feruntur, partes aëris benè multas contagio fœdant, ut morbis non tantum sed & morte subitò corripiantur plurimi.

§. XIV. Deo permittente & Diabolo operam commodante Sagæ Neonymphis non rarò potentiam solvendi conjugale debitum adimunt, quæ impotentia sæpius mares, fœminas vix unquam adficere putatur. Hoc mali genus, quod aliis Ligatio seu nodus ligulæ dicitur, fit in dies & annos plures paucioresve, vel in totum tempus vitæ conjugum. Ad hanc ligationem ligulæ, adhibere solent herbas, lini grana quæ copulandorum vestibus die nuptiali inserunt, serarum etiam compressiones, ligulas confectas ex linteis seu sudariis quibus involuti mortui, serpentes sub liminibus defossos, & similes res ridiculas & absurdas, quæ per se nullo modo nocent hominibus. Quomodo autem insciis Sagis diabolus debiti conjugalis solutionem impediat, consule From. de Fascinat. lib. 3. part. 6. c. 18. pag. m. 856.

§. XV. Non dubitandum eſt, quin Magi Sagæque permiſſu Dei greges pecorum & jumentorũ poſſint macie deformare & perimere, vel ſi placuerit, tumoribus & morbis adfligere, unde miſerè crucientur & pereant. Hanc rem ſic peragere creduntur: ſpargunt & ipſis affricant vel exhibent venenatas res, vel defodiunt ſub via publica, perquam armenta paſtum agi debent, vel ad ſtabulorum defodiunt limina ſerpentes aut bufones, nonnunquam etiam impenſe laudare ſolent pecudes & jumenta, quæ omnes res per ſe demtis venenis talem vim ſibi inſitam nequaquam habent. Diabolus autem, qui re vera expedit quod Magiæ dediti machinantur, res longè efficaciores adhibet in perniciem gregum, pecorum & jumentorum, licet eaſdem res a Dæmone adhibitas ignorent Magi atque Sagæ. Quin & frumenta aliorum & fructus aliorſum traducere poſſunt Striges, quod Illuſor Diabolus ipſis non animadvertentibus præſtare facilè poteſt. Sic Sagæ aliquando confeſſæ ſunt ſe a ruſticis, dum ſemina mandarent ſulcis, maximam partem ſiliginis & adoris ſurripuiſſe. Præterea etiam agros ſteriles facere poſſunt & quaslibet fruges fructusque perdere, quod vel incantationibus diris præſtant, vel etiam pulverem noxium a Dæmone acceptum in agros conjiciunt, vel ſpargunt per aëra, unde proveniunt erucæ, locuſtæ, bruchi & hujus generis vermiculi alii, qui corrodunt & abſumunt baccas, ſegetes, gramina & ſata omnis generis.

§. XVI. Diabolum per miniſtros ſuos naturales morbos, & eos qui hominibus per magicas artes immittuntur, curare poſſe in confeſſo eſt. Exactiſſimè quippe Dæmon humani corporis novit conſtitutionem, diſcrimina viresque herbarum in tollendis morbis idoneas, qualitates item omneis rerum naturalium occultas & morbis contrarias, cauſas morborum abſtruſas, & applicandi medicaminis modum omnium optimè novit, & ſic medicinæ naturalis ope auferre poteſt ſpiritus & humores noxios, iiſque ſublatis ægros ſanitati reſtituere. Superat verò ejus curandi induſtriã curatio putridarum partium & ſphaceliſmo enectarũ, quas in ſolidum ſanitati reſtituere nequit. Clientes ejus naturales morbos naturalibus remediis ſanant, magica autem vi illatos rebus prorſus ſuperſtitioſis curant, verba, aliquando res, incantationes, cereas imagines, aliaq; non minus abſurda adhibendo, quæ ſymbola ſunt rerum inanium, & ſanandi nullam

lam habent efficaciam. Cæterum hi ſuperſtitioſi Morborum Curatores vix ſolent cuiquam morbum demere, niſi eundem in alium derivent, ſiquidem Diaboli malitia hæc eſt, ut plures attaminando pluribus ſe Magus obſtringat flagitiis. Hiſtorias hac de re vide ſis apud Freud. de Mag. Q. 209. Godelm. de Mag. lib. 1. cap. 8.

§. XVII. Poſſunt inſuper Magi incantare ſerpentes, ut veneno quaſi exuti ipſis, vel ſi placet aliis nullam adferant noxam, licet hæc incantatio verbis & characteribus non ſolum fiat, ſed naturalibus etiam cauſis Diabolo apprimè cognitis. Incantari etiam ſolent canes, ut latrare nequeant, nedum aliquem mordere, & hac arte multi nocturnis furtis dediti haud dubiè utuntur. Præterea incantari poſſunt arma, ita ut gladii è vagina extrahi, vel extracti lædere, & bombardæ a funiculo ignito accendi, vel fortè accenſæ globulos ad deſtinatum ſcopum ferre non poſſint. Accedit & hoc quod naves incantari queant, ut nulla vi ventorum, etiamſi ſecundis iis, veliſq; paſſis pellantur, portu poſſint egredi: pari ratione molas incantant, ut nullo impetu ventorum allapſuve undarum trudantur circumaganturve. Quin & ſuperſtitioſi quidam Venatores incantare dicuntur feras, ut ad unum collectæ locum omnes venabulo perimantur. Huc referuntur Sagittarii illi, qui quot volunt aves & lepores jaculis globuliſq; plumbeis conficiunt. Frequentiſſimum etiam incantationis genus eſt, quo homines ſic incantantur, ut muti & elingves prorſus fiant. Sic quatuor milites per feneſtram ad mulierem prædivitem irrumpentes incantarunt illam ipſam, ut loqui non poſſet, ulliuſve vicini opem poſcere; interea illi nebulones 1400 thaleros ex arca abſtulere, quæ hiſtoria fuſius narrata eſt a From. de ſalcinat. lib. 3. part. 4. pag. m. 559.

§. XVIII. Pro colophone paucis verbis perſtringam nobilem illam ſcituque dignam Quæſtionem, An Magi Sagæq; ventos, fulgura, tonitrua, imbres, grandines & glaciem producere poſſint? Magiæ addicti putant equidem ſe poſſe ſimilia meteorologica ſua vi ſuoque molimine excitare, quaſi ſuo conatu, lebetibus, verbis, imprecationibus, dejerationibus, characteribus & adhibitis herbis, ubi quoties & quando placeat, tantas tempeſtates tantoſq; in ſimpulo fluctus ciere valeant, quibus fruges & ſata omnia, nec non gramina & arbores ſæpe perdant ac aboleant, ſed egregiè ab

Vetera-

Veteratore ac Magiſtro ſuo illuduntur. Quippe coctione aut ebullitione ulla, ulliſque carminibus aut verbis, qualiacunque illa ſint, res tantas non poſſe confici, quivis prudens rerum penſitator deprehendere facilè poteſt. Unde non immerito a Seneca lib 4. Nat. Quæſt. deridentur, qui ſolis incantationibus pluvias excitari & repelli ineptè ſtatuunt. Interim tamen permiſſu Dei & auxilio Diaboli, qui Princeps aëris Eph. 2. v. 2. propterea dicitur, quod aërem turbet ac moveat, tales tempeſtates provocare poſſunt Magiæ dediti, licet eorum propria poteſtas & rerum quas adhibent efficacia nihil hic efficiant. Quippe Dæmon mille cuplus artifex κατ' ἐξοχὴν dictus, Sagis ejus occultum influxum ignorantibus, vapores ex humo aſſurgentes & per aëra diſperſos ad frigidam aëris regionem ſumma velocitate congregare & miſcere optimè novit, ubi poſtmodum frigore condenſantur, & vel in aquæ guttulas, vel in nives, vel etiam in grandines reſolvuntur. Sic ubi Magi terræ motus procurare volunt, Diabolus præſto eſt, qui magnos efficere poteſt terræ hiatus, ut animalia ibi locorum errantia facilè abſorbeantur, licet Magi per faſcinum diabolicum deluſi ſuis ineptis mediis tales terræ motus adſcribant. Item quum ventos, tonitrua, fulgera & glaciem producere cupiunt Miniſtri Satanæ, non longè abeſt ipſe Dæmon, qui omnia effectui promovendo convenientia ſolerter ac ingenio ſe applicare poteſt. Hiſtorias de talium tempeſtatum excitatione habet Freudius de Mag. Q. 165.

SOLI DEO GLORIA.